

สถานการณ์ผู้ป่วยเอดส์และผู้ติดเชื้อเอดส์ที่มีอาการในประเทศไทย

ณ.วันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2544

กองระบาดวิทยา ได้รับรายงานจากสถานบริการทั้งภาครัฐและเอกชน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2527 ถึงวันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2544 พบว่ามีผู้ป่วยเอดส์จำนวน 172,760 ราย และมีผู้เสียชีวิต 47,798 ราย และในปี พ.ศ.2543 ได้รับรายงานผู้ป่วยเอดส์ 21,678 ราย มี

ผู้เสียชีวิต 4,772 ราย (ตามปีที่เริ่มป่วย) และในปี พ.ศ. 2544 ได้รับรายงานผู้ป่วยเอดส์ 2,857 ราย มีผู้เสียชีวิต 495 ราย (ตามปีที่เริ่มป่วย) เมื่อนำมาทำการแจกแจงตามบุคคล สถานที่ สรุปได้ดังนี้

เพศ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2527 ถึงวันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2544 มีผู้ป่วยเพศชาย 131,424 ราย เพศหญิง 41,336 ราย อัตราส่วนเพศหญิงต่อเพศชายเท่ากับ 1 : 3.2

กลุ่มอายุ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2527 ถึงวันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2544 ที่พบมาก เป็นกลุ่มวัยทำงานที่มีอายุระหว่าง 20 - 39 ปี (กลุ่มอายุ 25 - 29 ปีมีผู้ป่วยสูงที่สุดคิดเป็นร้อยละ 27.8 , รองลงมาอายุ 30 - 34 ปี ร้อยละ 24.6, อายุ 35 - 39 ปี ร้อยละ 14.8, อายุ 20 - 24 ปี ร้อยละ 11.0) ส่วนกลุ่มอายุ 0 - 4 ปี มีผู้ป่วยร้อยละ 3.9 ดังตารางที่ 1

อาชีพ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2527 ถึงวันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2544 พบว่า ผู้ป่วยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างมากที่สุด รองลงมา คือ เกษตรกรรม ค้าขาย, งานบ้าน และข้าราชการพลเรือน (ร้อยละ 44.3, 21.0, 4.2, 3.3 และ 2.6 ตามลำดับ) ดังตารางที่ 2

ปัจจัยเสี่ยง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2527 ถึงวันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2544 มีผู้ป่วยจากการมีเพศสัมพันธ์สูงที่สุด รองลงมา ยาเสพติด ชนิดฉีดเข้าเส้น ติดเชื้อจากมารดา และรับเลือด (ร้อยละ 83.3, 4.9, 4.6 และ 0.03 ตามลำดับ) สำหรับเพศสัมพันธ์ที่มีพฤติกรรมแบบ ชายรักร่วมเพศ พบว่า มีการรายงาน ร้อยละ 0.7 ดังตารางที่ 3

ที่อยู่ปัจจุบัน ตั้งแต่เดือนมกราคม ถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2543 จังหวัดที่มีอัตราป่วยสูงที่สุด 10 อันดับแรก คือ พะเยา, เชียงราย ะนอง, ระยอง, ภูเก็ต, ลำพูน , จันทบุรี, เพชรบุรี, ลำปาง และ ตรัง (อัตราป่วยต่อแสนประชากร เท่ากับ 158.0, 130.4, 128.9, 128.5, 124.8, 101.0, 92.0, 85.0, 84.8 และ 79.8 ตามลำดับ) ดังตารางที่ 5

ภาคที่มีอัตราป่วยสูงที่สุด ตั้งแต่ เดือนมกราคม ถึง วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2543 คือ ภาคเหนือ รองลงมา ภาคกลาง ภาคใต้ และ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (อัตราป่วยต่อแสนประชากรเท่ากับ 53.4, 45.8, 29.9 และ 17.0 ตามลำดับ) ดังตารางที่ 5

จังหวัดที่มีอัตราป่วยสูงที่สุดในแต่ละภาค ตั้งแต่เดือนมกราคม ถึง วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2543 มีดังนี้ ภาคเหนือ จังหวัดพะเยา (อัตราป่วย 158.0 ต่อแสนประชากร), ภาคกลาง จังหวัดระยอง (อัตราป่วย 128.5 ต่อแสนประชากร), ภาคใต้ จังหวัดระนอง (อัตราป่วย 128.9 ต่อแสนประชากร) และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดเลย (อัตราป่วย 30.1 ต่อแสนประชากร) ดังตารางที่ 5

การเสียชีวิต ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2527 ถึง วันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2544 จำนวนผู้ป่วยเอดส์เสียชีวิตที่ได้รับรายงานจำแนกตามปีที่เสียชีวิต มีจำนวน 47,798 ราย คิดเป็นร้อยละ 27.7 ของผู้ป่วยเอดส์ที่ได้รับรายงานทั้งหมด จำแนกตามปัจจัยเสี่ยง พบว่า เพศสัมพันธ์ 39,683 ราย สูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 83.0 รองลงมา ยาเสพติดชนิดฉีดเข้าเส้น 2,744 ราย (ร้อยละ 5.7), ติดเชื้อจากมารดา 2,268 ราย (ร้อยละ 4.7) และรับเลือด 17 ราย (ร้อยละ 0.04) ดังตารางที่ 6

โรคติดเชื้อฉวยโอกาส ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2527 ถึง วันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2544 ที่ได้รับรายงานมากที่สุด 5 อันดับแรกคือ Mycobacterium tuberculosis, Pulmonary or extrapulmonary 48,051 ราย (ร้อยละ 27.8) รองลงมาโรคปอดบวมจากเชื้อ *Pneumocystis carinii* 34,363 ราย (ร้อยละ 19.9), Cryptococcosis 29,225 ราย (ร้อยละ 16.9), Candidiasis ของหลอดอาหาร หลอดลม (Trachea, bronchi) หรือปอด 9,016 ราย (ร้อยละ 5.2) และ Pneumonia recurrent (Bacteria) มากกว่า 1 ครั้งใน 1 ปี จำนวน 6,277 ราย (ร้อยละ 3.6)

ผู้ติดเชื้อที่มีอาการ กอระบาดวิทยาได้รับรายงานตั้งแต่ปี พ.ศ. 2527 ถึงวันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2544 จำนวน 64,913 ราย และมีผู้เสียชีวิต 6,701 ราย สำหรับปี พ.ศ. 2543 ได้รับรายงานผู้ติดเชื้อที่มีอาการ จำนวน 7,459 ราย และมีผู้เสียชีวิต 554 ราย และปี พ.ศ. 2544 ได้รับรายงานผู้ติดเชื้อที่มีอาการ จำนวน 1066 ราย และมีผู้เสียชีวิต 46 ราย (ตามปีที่เริ่มป่วย)

ตารางที่ 1 จำนวนผู้ป่วยเอดส์จำแนกตามกลุ่มอายุและเพศ

ระหว่าง กันยายน พ.ศ. 2527 ถึง 30 มิถุนายน พ.ศ. 2544

กลุ่มอายุ (ปี)	พ.ศ. 2527 - 2541				พ.ศ. 2542				พ.ศ. 2543				พ.ศ. 2544				รวมทั้งหมด			
	ชาย	หญิง	รวม	ร้อยละ	ชาย	หญิง	รวม	ร้อยละ	ชาย	หญิง	รวม	ร้อยละ	ชาย	หญิง	รวม	ร้อยละ	ชาย	หญิง	รวม	ร้อยละ
0-4	2921	2538	905	0.77	408	342	750	2.91	260	249	509	2.35	39	39	78	2.73	3628	3168	6796	3.93
5-9	379	280	659	0.56	151	147	298	1.16	156	148	304	1.40	26	16	42	1.47	712	591	1303	0.75
10-14	23	24	47	0.04	6	9	15	0.06	10	20	30	0.14	3	1	4	0.14	42	54	96	0.06
15-19	580	702	1282	1.09	84	99	183	0.71	47	77	124	0.57	8	13	21	0.74	719	891	1610	0.93
20-24	9549	5247	14796	12.55	1156	1217	2373	9.22	764	904	1668	7.69	98	118	216	7.56	11567	7486	19053	11.03
25-29	28013	6929	34942	29.63	4645	2243	6888	26.75	3515	2024	5539	25.55	434	295	729	25.52	36607	11491	48098	27.84
30-34	24591	4593	29184	24.75	5072	1615	6687	25.97	4419	1535	5954	27.47	492	238	730	25.55	34574	7981	42555	24.63
35-39	14857	2574	17431	14.78	3152	942	4094	15.90	2712	912	3624	16.72	370	147	517	18.10	21091	4575	25666	14.86
40-44	7590	1429	9019	7.65	1728	547	2275	8.83	1494	486	1980	9.13	197	71	268	9.38	11009	2533	13542	7.84
45-49	3683	704	4387	3.72	858	236	1094	4.25	721	264	985	4.54	99	31	130	4.55	5361	1235	6596	3.82
50-54	1828	317	2145	1.82	394	137	531	2.06	330	133	463	2.14	44	11	55	1.93	2596	598	3194	1.85
55-59	1181	222	1403	1.19	201	69	270	1.05	151	62	213	0.98	16	12	28	0.98	1549	365	1914	1.11
60ปีขึ้นไป	1446	210	1656	1.40	220	71	291	1.13	218	61	279	1.29	28	10	38	1.33	1912	352	2264	1.31
ไม่ทราบ	54	11	65	0.06	1	0	1	0.00	2	4	6	0.03	0	1	1	0.04	57	16	73	0.04
รวม	96695	25780	117921	100.00	18076	7674	25750	100.00	14799	6879	21678	100.00	1854	1003	2857	100.00	131424	41336	172760	100.00